

Maakunnan tiedotuslehti

Kesäkuu 2011 - Julkinen tiedote - Jaetaan jokaiseen talouteen

2 Kainuun oma
tulevaisuuspolku

4-5 Kun vanhus ei enää
pärjää yksin

7 Potilastietojärjestelmä
uusitaan

Kainuun tulevaisuustyö:

”Meidän on uudesta luotava maa”

Kainuu sai eduskuntavaaleissa läpi peräti viisi kansanedustajaa. Heitä todella tarvitaan nyt alkavalla vaalikaudella, sillä valtiontalouden menot ovat vuosittain noin yhdeksän miljardia euroa tuloja suuremmat. Haasteina ovat lisäksi koko maassa samoin kuin Kainuussa väestön ikääntymisestä aiheutuva palvelujen tarpeen kasvu ja huoli työvoiman riittävyydestä.

Lakirintamalla tulevalla hallituskaudella päätettäviä asioita ovat kuntalain kokonaisuudistus ja sosiaali- ja terveydenhuoltolain järjestämisuudistus. Vätvominen kuntarakenteen ja aluehallinnon kehittämiseksi näyttääkin jatkuvan. Suomen Kuntaliitto esittää tulevaisuuden kuntarakenteen pohjaksi vahvan peruskunnan mallia. Kuntaliiton tavoitteena on, että mahdollisimman moni kunta on vuonna 2017 vahva peruskunta, joka pystyy pitämään huolta hyvinvointipalveluista ja luomaan edellytyksiä kunnan elinvoiman vahvistamiselle ja demokratian toteutumiselle.

Jos vahvan peruskunnan perustamiselle ei ole löydettävissä edellytyksiä, voisivat kunnat koota voimansa piirikunnaksi. Piirikunnat olisivat kuntien yhteistyöelimä, jotka hoitaisivat useampia tehtäviä samalla organisaatiolla riittävän väestöpohjan varassa jopa maakuntarajojen yli. Piirikunnalla olisi kunnanvaltuustojen valitsema valtuusto, ja sille voitaisiin siirtää ainakin sosiaali- ja

terveydenhuollon sekä toisen asteen koulutuksen järjestämisvastuu.

Kainuun oma kehittämisspolku

Kainuun hallintokokeilu on merkittävästi Kuntaliiton esittämää piirikuntamallia pidemmällä. Piirikuntamalli on perinteinen monialainen kuntayhtymä, josta puuttuvat suoralla vaalilla valittu maakuntavaltuusto, kehittämisraha sekä maakunnan liiton tehtävät. Kainuun tavoitteena on piirikuntamallia tehokkaamman Kainuun mallin vakinaistaminen ja maakunnan tulevaisuudenkuvan kirkastaminen.

Ensimmäinen askel tulevaisuutta kohti on ratkaisu Kainuun mallin jatkosta vuosille 2013–2016 ja valmistautuminen jatkoajalla vuoden 2017 ratkaisuun. Ratkaisu neljän vuoden jatkoajan käytöstä on Kainuun kuntien asia, ja se on tehtävä vuoden 2011 aikana.

Toisena listalla ovat Kainuun erikoissairaanhoitojärjestämisratkaisusta ja koulutustoimialan rakenteista päättäminen.

Kolmanneksi on kirkastettava Kainuun ydinstrategia eli se, mihin nyt pitää ennen kaikkea keskittyä. Maakuntavaltuuston toukokuun alun työkokouksessa haettiin eväitä tähän tulevaisuustyöhön.

Lähtökohtana on kunnan ja kuntayhtymän perustehtävä: asukkaiden hyvinvoinnin ja alueen kestävä kehityksen turvaaminen. Kainuun tavoitteena on maakunta, jossa ympäristö on hyvässä kunnossa, elinkeinopolitiikka tehokasta ja peruspalvelut toimivat. Mutta mikäli kainuulaisten terveydentila ja etenkin ikääntyvän väestön toimintakyky jää nykyiselle tasolle, olemme vuonna 2030 tilanteessa, jossa Kainuun sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve on 50 prosenttia nykyistä korkeampi, kun taas käytettävissä olevat työvoimaresurssit ovat vähentyneet 30 prosenttia nykyisistä. Kunnallisveron kokonaisveroprosentti huitelee karkeasti laskien reilusti yli 30 prosentin lukemissa. Miten hyvät tavoitteet voidaan saavuttaa tässä tilanteessa?

Tiukassa tilanteessa täytyy tehdä valinta sopeuttamisen tai uusiin mahdollisuuksiin tarttumisen kesken. Ratkaisun avaimet löytyvät tänä vuonna satavuotiaasta Kainuun maakuntalaulusta – ”meidän on uudesta luotava maa”.

Näyttöinä uuden luomisesta ovat jo Kajaanin ammattikorkeakoulun ja Kainuun ammattopiston uudet koulutusohjelmat, esimerkiksi peli- ja golfala, ja entistä tiiviimpi yhteistyö työelämän kanssa. Kumpikin oppilaitos on arvioitu maan parhaaksi omassa sarjassaan. Kainuun hyvinvoinnin veturina ovat kansainvälisesti kilpailukykyiset yri-

tykset, mutta ne tarvitsevat tuekseen itsestä korkeasteen koulutusta, tutkimusta ja tuotekehitystyötä. Tuleen ei auta jäädä makaamaan, vaan maakunnan kärkialat matkailu, luonnonvarat, ICT ja elektroniikka, on pidettävä jatkossakin kovassa iskussa.

Esa Toivonen
Strategiajohtaja

KAO:n uusi oppimisen keskus valmistuu elokuussa

Kainuun ammattopistossa (KAO) on kehitetty viime vuosina uusia opetusmenetelmiä. Samalla on opeteltu hyödyntämään nykysteknologiaa opetuksessa. Laaja-alaisin kehittämishanke on ollut Uutta virtaa -hanke, jossa on tarkasteltu koko organisaation toimintatapoja.

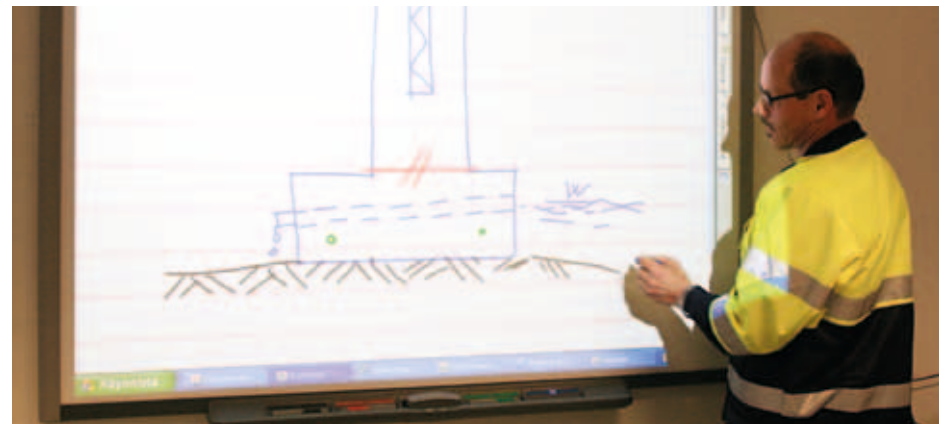
Vuonna 2009 koko KAO:n henkilöstölle järjestettiin tulevaisuuden suunnitteluun liittyviä tilaisuuksia. Näissä kerättiin tietoa siitä, mitä asioita henkilöstön mielestä pitää kehittää. Tältä pohjalta talon johto päätyi siihen, että uuden teknologian käyttö opetuksessa on yksi keskeinen osa-alue, jota lähdettiin vahvasti viemään eteenpäin. Syksyllä koko henkilökunnalle järjestettiin tietoisuuksia, joissa esiteltiin erilaisia mahdollisuuksia hyödyntää uutta teknologiaa. Vuoden 2010 alkupuolella määriteltiin koulutusala-kohtaiset tavoitteet ja päätettiin tehdä vuosittain käytännön toimintasuunnitelmat.

KAO:ssa on käytössä opetuksen tukimalli, johon kuuluu sekä tekninen että pedagoginen tuki. Tekniseen tukeen kuuluu päivystävä puhelin, johon opettajat ja opiskelijat voivat soittaa kohdatessaan teknisiä ongelmia. Lisäksi on tarjottu perehdytystä sekä ohjelmien että välineiden käyttöön. Pedagoginen tuki tarkoittaa sitä, että opettajille

”
Aikuiskoulutuksessa on koulutuksia, joissa voit opiskella täysin verkon kautta.
”

tarjotaan vinkkejä ja esimerkkejä opetuksen toteuttamiseen uutta teknologiaa hyödyntäen. Opettajille on myös järjestetty erilaisia ideointitilaisuuksia, joiden tavoitteena on ollut opetusmenetelmien kehittäminen ja sitä kautta laadukkaan toiminnan takaaminen.

Yksi näkyvä tulos tästä kehittämisestä saadaan elokuussa 2011, kun OPPI 4 -rakennuksen peruskorjaus valmistuu. Tähän Opintillä sijaitsevaan rakennukseen tulee uusi Learning Center, oppimisen keskus, jossa on erilaisia teknisiä välineitä sekä opettajien että opiskelijoiden käyttöön. Sinne on hankittu mm. älytauluja, video-opetukseen ja luentojen nauhoittamiseen tarkoitettu tila sekä erilaisia kannettavia laitteita (esim. kannettavia tietokoneita ja iPadeja), joita opettajat ja opiskelijat voivat lainata. Tiloihin voi tulla opiskelemaan joko itsenäisesti, pienissä

KAO:n rakennusalan opettaja Raimo Komulainen hyödyntää opetuksessaan älytaulua.

ryhmissä tai opettaja voi tulla sinne opiskelijaryhmän kanssa. Tarjolla on myös tukea välineiden ja ohjelmistojen käyttöön.

Uusi teknologia opetuksessa on paljon muutakin kuin pelkkää verkko-opetusta. KAO:ssa käytetään uutta teknologiaa monipuolisesti sekä lähiopetuksessa että verkko-opetuksessa. Aikuiskoulutuksessa on koulutuksia, joissa voit opiskella täysin verkon kautta, jopa laajoja tutkintoon johtavia koulutuksia. Toisaalta uusi teknologia

mahdollistaa sen, että opettaja voi käyttää lähiopetuksen tukena esimerkiksi verkko-opetusmateriaaleja. Tärkeintä on se, että KAO:ssa on luotu toimintamalli, jonka avulla voidaan taata teknisen toimivuuden lisäksi opettajille tukea silloin, kun he ottavat uusia välineitä käyttöönsä.

Teemu Pääkkönen

Koulutuspäällikkö
Verkko-opetuksen kehittämisen vastuhenkilö
Kainuun ammattopisto

Maakunnan tiedotuslehti

Päätoimittaja: Eeva Mäntymäki
Tekstit: Esa Toivonen, Teemu Pääkkönen, Eeva Mäntymäki, Laura Juntunen ja Jussi Ovaskainen
Kuvat: Kalevi Yliniemi, Viivi Seppänen, Kuvakeskus Hynninen, Laura Juntunen, Ville-Petteri Määttä, Antti-Tapio Kokko ja Ilmari Kianto -seura ry
Taitto: Pohjolan Mylly Oy
Paino: Kajaanin Kirjapaino
Julkaisija: Kainuun maakunta -kuntayhtymä, PL 400, 87070 KAINUU

SEURAAVA LEHTI ILMESTYY LOKAKUUSSA

Koulutuslautakunta 2010. Eturivi vasemmalta: Pirjo Kovalainen (koulustustoimialan talousjohtaja), Eeva Meriläinen (sihteeri), Mervi Seppänen (jäsen), Tarja Nahkiaisojä (varapj.), Aki Räisänen (pj), Vuokko Matero (jäsen), Marisanna Jarva (jäsen). Takarivi vasemmalta: Anssi Tuominen (koulustustoimialan johtaja), Maija Rissanen (jäsen), Paavo Niemelä (jäsen), Eero Huusko (jäsen), Matti Korhonen (varajäsen), Timo Krogerus (maakuntahallituksen edustaja 2009-2010), Olli Leppänen (jäsen), Mauri Piirainen (varajäsen). Kuvasta puuttuvat varsinaiset jäsenet: Jaakko Mikkola ja Marko Niskanen. Kuva: Kuvakeskus Hynninen.

Koulutuslautakunta katsoo tulevaisuuteen

Nuorten asioita käsittelevä koulutuslautakunta joutuu päätöksiä tehdessään katsomaan pitkälle eteenpäin. Mitä kainuulaiset nuoret tekevät kymmenen tai kahdenkymmenen vuoden kuluttua? Minkälaista koulutusta silloin tarvitaan? Ennakointi ei ole helppoa, sillä maailma ympärillä muuttuu kaiken aikaa. Ratkaisutkaan eivät aina ole kaikille mieleisiä, sillä ehkä juuri tulevaisuuden kurottavan tehtävänsä vuoksi koulutuksen järjestäminen on myös tunnekysymys.

Maakunnallista koulutuslautakuntaa on koko sen olemassaolon ajan luotsannut Aki Räisänen (vas.), joka oli konkari jo aloittaessaan. Takana oli maakunnan koulustustoimen valmistelun ohjausryhmän vetovastuu ja kahdeksan vuotta Kajaanin sivistyslautakunnan puheenjohtajana. Taustalla on henkilökohtainen kiinnostus koulutusta kohtaan: – Oli erittäin lähellä, että itsestäni olisi tullut opettaja. Minulla oli opiskelupaikka Kajaanin OKL:ssä mutta lähdin Oulun yliopistoon, jossa opiskelin tavoitteena valmistua lukion historian ja yhteiskuntaopin opettajaksi. Toimittajaksi päädyin opintojen loppuvaiheessa.

Lautakunnan varapuheenjohtaja Tarja Nahkiaisojä (vihr.) ei ole opettajataustaa vaan arkistotyö, mutta lautakunnassa istuvan Kainuun ammattiopiston johtokunnan puheenjohtaja Maija Rissanen (kesk.) taustalla on työura sairaanhoidon opettajana ammatillisessa koulutuksessa ja opinto-ohjaajana peruskoulussa.

Huippulaatua talouskurista huolimatta

Kainuu on valtakunnallisesti tunnettu siitä, että käytännöllisesti kaikki nuoret saavat opiskelupaikan joko lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa. – Tyytyväinen voi olla myös siitä, että tiukka talouskuri ei ole vaikuttanut opetuksen laatuun, sanoo Maija

Rissanen. – Koulustustoimialan johto ja kaikki työntekijät ansaitsevat tästä kiitoksen.

KAO:n johtokunnan puheenjohtaja muistuttaa, että ammattiopisto palkittiin vuonna 2009 parhaana ammatillisena oppilaitoksena ja että KAO sijoittui viime vuonna opiskelijahuollon arvioinnissa valtakunnan kärkeen. Myös koulusta toiseen ulottuva opiskelijanohjauksen yhteistyö on saanut valtakunnallista huomiota. Eri oppilaitosten välinen yhteistyö on muutenkin koko ajan tiivistynyt Kainuussa, tosin lukion ja ammatillisen koulutuksen yhteistyössä nähdään vielä kehittämisen varaa.

Aki Räisänen listaa lisää onnistumisia: pienet lukiot hallinnollisesti yhdistävä filiaalilukio, Kainuun kehittyminen monimuoto-opetuksen edelläkävijäksi, Sotkamon kansainvälinen IB-lukio, Kuusamon liittyminen Kainuun ammatilliseen koulutukseen, kuraattoripalvelut jokaiseen oppilaitokseen, oppilaitosten yhteiset työ- ja loma-ajat ja niin edelleen.

Pienenevä oppilasmäärä on kipeä asia

Maija Rissanen mukaan päätöksenteossa pitää ottaa huomioon sekä pienenevät opiskelijamäärät ja taloudelliset resurssit että opetuksen laatu ja ajanmukaiset opiskeluvälineet. Henkilökunnan jaksamisestakin on huolehdittava. – On tärkeää miettiä, miten resurssit suunnataan. Paljonko rahaa menee varsinaiseen opetukseen ja paljonko esimerkiksi ”seiniin”? Tämän yhtälön ratkaiseminen ei ole niitä helpoimpia tehtäviä.

– Lautakunnassa asioita pitää pystyä tarkastelemaan vähintään 5-10 vuoden perspektiivillä, Aki Räisänen toteaa. Tärkeää on myös omaksua maakunnallinen näkökulma, muistaa että opetus on opiskelijoita

varten ja kyetä tekemään vaikeatkin päätökset. Hänen mukaansa päätösten kipeys juontaa juurensa siitä, että Kainuun koulutusjärjestelmä on rakennettu kaksi kertaa suuremmalle määrälle opiskelijoita kuin mitä Kainuussa lähitulevaisuudessa on. Esimerkkinä vaikeasta ratkaisusta kaikki kolme pitävät sitä ristiriitaista tapahtumaketjua, joka maakuntavaltuuston viime syksynä tekemän päätöksen mukaisesti johtaa Hyrynsalmen lukion viralliseen lakkauttamiseen 31.7. tänä vuonna.

Maakunnalliset kokonaisratkaisut puhuttavat

Ajatukset maakunnallisista kokonaisratkaisuista puhuttavat Kainuun koulutusala. – Lukiokoulutuksessa kannattaisi mielestäni vakavasti harkita niin sanotun maakuntalukion perustamista, sanoo Tarja Nahkiaisojä ja korostaa, että maakunnallisen lukion perustaminen ei tarkoittaisi nykyisten yksiköiden lopettamista vaan lukioiden yhteistä hallintoa. Asiasta ei hänen mukaansa kuitenkaan ole vielä keskusteltu vakavasti poliittisilla foorumeilla eikä kuntatasolla.

Aki Räisänen mielestä tiukka talous puhuu myös ammattikoulutuksen ja lukion yhdistävän maakunnallisen liikelaitoksen puolesta. – Tämä malli ei vaikuttaisi opetuksen sisältöihin, mutta keventäisi hallintoa, säästäisi kustannuksia, mahdollistaisi tilojen yhteiskäyttöä ja takaisi rahaa kehitystyöhön.

Maija Rissanen mukaan tulevaisuuden suurin haaste on yhteisen tahtotilan löytäminen kuntien kesken. KAO:n johtokunnassa käydään tänä keväänä perusteellinen keskustelu ammatillisen koulutuksen tulevaisuudesta. – Herkällä korvalla ja luottamusta rakentaen kuullaan kuntien edustajia ja pyritään saamaan lopputulos, jonka kanssa kaikki voivat elää, hän lupaa.

Kainuun koulutuksen maakuntamalli on jo herättänyt valtakunnallista huomiota. – Se näkyy alustuspyyntöinä eri puolelle Suomea ja muualta tulevana tutustujaryhminä. Kainuussa on kyetty tekemään asioita, joista muualla vasta uneksitaan, sanoo Aki Räisänen. – Jatkossakin selvittää, kun tunnustetaan tosiasiat ja ollaan rohkeita ja ennakkoluulottomia. Katsotaan eteenpäin eikä peruutuspeiliin. Ajatellaan asioita nuorten kannalta, Maija Rissanen tiivistää.

Eeva Mäntymäki

Viestintäpäällikkö

Koulutuslautakunta

- maakuntavaltuusto valitsee 11 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet
- puheenjohtaja Aki Räisänen (vas.), varapuheenjohtaja Tarja Nahkiaisojä (vihr.)
- lautakunnan alaisena toimii ammatillisen koulutuksen liikelaitoksen johtokunta, jonka puheenjohtaja (Maija Rissanen, kesk.) kuuluu lautakuntaan
- toimikausi neljä vuotta
- kokoontuu 8-10 kertaa vuodessa
- vastaa toisen asteen koulutuksen (lukio- ja ammatillinen koulutus) taloudesta, kehittämisestä, seurannasta ja ohjauksesta
- valmistelee koulutusasiat maakuntahallitukselle
- huolehtii yhteistyöstä palvelujen käyttäjien, kuntien, koulutus- ja tutkimuslaitosten sekä elinkeinoelämän kanssa

Vanhustenhoito Kainuussa perustuu kotihoitoon

Kainuussa vanhusten määrä kasvaa vuosi vuodelta. Arvioidaan, että vuonna 2020 yli 75-vuotiaita kainuulaisia on noin 10 000 ja vuonna 2030 lähes 14 000. Kainuussa, kuten myös valtakunnallisesti, pääpaino vanhushoitoissa on kotihoidossa. Vanhus, joka tarvitsee hoitopalveluja, ohjataan ensin kotihoidon asiakkaaksi, jotta voidaan selvittää kotona asumista tukevat palvelut. Lähtökohtaisesti ympärivuorokautista hoitopaikkaa harkitaan vasta, kun kaikki kotona asumista tukevat palvelut on käytetty ja arvioitu. Tässä vaiheessa asiakkaalle tehdään tarvittavat lääketieteelliset selvittelyt ja arvioidaan kaikki hoitotyön keinot, kuten esimerkiksi lääkehoito, unirytmien muuttaminen, lyhytaikaishoito, apuvälineet ja asunnonmuutostyöt.

Palvelukoti Onnissa asuvat Väinö Tervonen (vas.) ja Aili Meriläinen (oik.). Heitä hoitaa muun muassa vastaava sairaanhoitaja Minna Okkonen (kesk.).

Selvitä - arvioi - sijoita (SAS-toiminta)

SAS-toiminnan tarkoituksena on, että asiakas saa tarkoituksenmukaiset palvelut ja tukitoimet kotona asumiseen. Asiakkaan palvelutarve kartoitetaan ja suunnitellaan yhdessä asiakkaan ja hänen omaistensa, edunvalvojan tai asiakkaan edustajan sekä tarvittavien yhteistyötahojen kanssa. SAS-toiminnassa ovat mukana Kainuun maakunta -kuntayhtymän terveysasemien vuode- ja pitkäaikaisosastot, vanhainkoti, asumispalveluyksiköt, lyhytaikahoidon yksiköt sekä kotihoito ja ne yksityiset palveluntuottajat, joilla on voimassaoleva puitesopimus maakunta-kuntayhtymän kanssa.

Asiakkaan asia tulee vireille SAS-ryhmään Selvitys hoitopaikkaa varten -lomakkeella ja asiakkaat, jotka eivät vielä kuulu koti-hoidon palvelujen piiriin, ohjataan kotihoitoon palvelutarpeen selvittämiseksi. SAS-työryhmä arvioi asiakkaan asumispalvelun tai pitkäaikaisen hoitopaikan tarvetta sekä kiireellisyyttä. Asiakkaan ohjaaminen ympärivuorokautiseen hoitopaikkaan perustuu kokonaisvaltaiseen tilannearvioon siitä, ettei ensisijainen tuettu kotihoito ole enää asiakkaan tilanteeseen sopivaa. Pääsääntöisesti etusijalla ovat asiakkaat, jotka odottavat jatkohoitoa terveyskeskussairaaloissa tai lyhytaikahoidossa, ja jotka eivät voi kotiutua kotona asumista tukevien palvelujen ja tukitoimien turvin.

Kotona asuva, tukipalveluja tarvitseva vanhus saa kotihoidon palveluja keskimäärin 4-6 kertaa vuorokaudessa. Häntä autetaan esimerkiksi aamutoimissa, wc-asioinneissa, ruokailuissa ja iltatoimissa. Tarvittaessa hoitaja tekee vielä yökäynnin. Jos kotihoidossa huomataan jotakin ongelmakohtia, palvelut arvioidaan ja selvitetään uudelleen, jotta asiakkaan kotona asuminen mahdollistuisi edelleen kotona asumista tukevien palvelujen turvin. Jos kaikki keinot on jo käytetty eikä vanhus voi asua enää turvallisesti kotona, asia viedään SAS-ryhmään ympärivuorokautisen hoitopaikan saamiseksi. Vaikka SAS-ryhmä on tehnyt arvion, että asiakas tarvitsee ympärivuorokautisen hoitopaikan, käytännössä hoitopaikkaa joutuu aina odottamaan. Odotusaika vaihtelee, mutta keskimäärin se on Kainuussa neljä kuukautta.

Palvelusuunnittelija Seija Salomaa selvittää että, koko Kainuussa ympärivuorokautisia vanhustenhoitopaikkoja on 784, jotka jakautuvat siten, että laitoshoidossa on 216 paikkaa, omissa hoitokodeissa (tehostettu palveluasuminen) 328 paikkaa, ostopalveluina järjestettävissä asumispalveluissa (tehostettu palveluasuminen) on noin 240 paikkaa. Kainuussa ympärivuorokautisia hoitopaikkoja on 9,5 prosentille yli 75-vuotiaista (tehostettua palveluasumista 6,9 prosentille ja laitoshoidoa 2,6 prosentille yli 75-vuotiaista). Valtakunnallinen ikäihmisten palvelujen laatusuositus ympärivuorokautiseen hoitoon yli 75-vuotiaille on noin 8-9 prosenttia (tehostetussa palveluasumisessa 5-6 prosenttia ja laitoshoidossa 3 prosenttia).

Keskimääräinen asumispalvelujen käyttöaika Kainuussa on noin neljä vuotta. Kuukausittain ympärivuorokautiseen hoitoon odottaa noin 50 vanhusta koko Kainuussa ja ympärivuorokautiseen hoitoon sijoittuu keskimäärin 200 vanhusta vuosittain.

Uuden kotikuntalain ja sosiaalihuoltolain perusteella vanhus voi hakea hoitopaikkaa myös Kainuun ulkopuolisesta kunnasta. Tällöin kyseinen kunta käsittelee hakemuksen, arvioi hakijan palvelutarpeen ja tekee asiasta päätöksen.

Kodinomaista asumista Hoitokoti Kalliolla

Palvelukeskus Kallio sijaitsee Kajaanin pääterveysaseman vieressä, keskustan tuntumassa. Palvelukeskuksessa toimii Hoitokoti Kallio, jossa on 37 hoitokotipaikkaa ja 25 lyhytaikahoitopaikkaa. Lisäksi tiloissa on päivätoimintaa, muistineuvola, SAS-ohjaaja, sosiaaliohjaaja sekä vanhuspalvelujen hallinnon toimintoja. Hoitokoti Kalliolla työskentelevä sairaanhoitaja Mirja Halonen kertoo, että ympärivuorokautisessa hoidossa asiakas saa oman yhden hengen huoneen, jonka hän voi kalustaa haluamallaan tavalla. Hoitokodissa asukkaat ovat vuokrasuhteessa ja maksavat erikseen tarvitsemansa tukipalvelut kuten ruoka-, siivous- ja pesulapalvelut. Asukkaat voivat ostaa myös muita tarvitsemiaan palveluja, kuten kampaaja-, fysioterapeutti-, jalkahoitaja- ja ulkoiluttamispalveluja.

- Asiakkailta on normaali vuorokausirytm: aamulla pukeudutaan omiin vaatteisiin ja syödään aamupalaa, lounas tarjoillaan puoliltapäivän ja iltapäivällä juodaan kahvit. Myöhemmin nautitaan vielä päivällinen ja iltapala, Halonen kuvailee. Hoitokodin asukkailla on mahdollisuus päivittäin osallistua halutessaan päivätoiminnan järjestämiin ohjattuihin jumppa- ja viriketoimintoihin. Arjesta pyritään tekemään sellaista kuin asiakas toivoo, esimerkiksi jos asiakas on tottunut nukkumaan pitkään, niin se hänelle sallitaan. Halonen kertoo, että arkea piristetään huomioimalla erilaiset juhlapyhät kuten vappu, äitienpäivä, juhannus ja joulukuu. Esimerkiksi juhannuksena paistetaan lettuja ulkona ja jouluna vieraillee joulupukki.

Karoliinan Kamarin vapaaehtoiset käyvät joka maanantai pitämässä lauluhetken. Kerran kuukaudessa on seurakunnan järjestämää viriketoimintaa, muun muassa hartaushetkiä. Omaiset voivat vieraila Kalliolla mihin aikaan vain. He auttavat omia omaisiaan muun muassa ruokailuissa ja ulkoilutuksessa. Asukkaat odottavat läheisten ja omaisten vierailuja, ja ne koetaan erittäin tärkeiksi.

Hyvä vanhuus kotona

Vanhuspalvelujohtaja Eija Tolosen mukaan Kainuun näkökulmasta haasteellista on se, että palvelutarve kasvaa reilusti, mutta samaan aikaan käytettävissä olevat resurssit vähenevät merkittävästi. Tulevaisuudesta selviytymisen kannalta merkittävää on erityisesti ikääntyvän väestön toimintakyvyn parantaminen ja uusien toimintatapojen etsiminen. Hän uskoo, että jatkossa ikääntyneet ihmiset asuvat valtaosin omissa kodeissaan tai kodinomaisissa ympäristöissä, sillä myös iäkkäiden toimintakykyisyys lisääntyy ja raskaiden palvelujen tarve siirtyy myöhemmäksi. Myös teknologiaa ja erilaisia etäpalveluja tullaan hyödyntämään nykyistä monipuolisemmin.

Maakunta-kuntayhtymässä haasteena on ikääntyneiden tulevien palvelutarpeiden ennakointi riittävän ajoissa. Tulevaisuudessa meillä on enenevässä määrin arvoiltaan toimintakyvyltään ja elämäntavoiltaan erilaistuva ikääntyneiden joukko, joka vaatii yksilöllisiä, laadukkaita ja heille sopivana ajankohtana tarjottavia palveluja. Tämä pakottaa paitsi palvelujärjestelmää muuttamaan toimintatapojaan, mutta myös asiakkaita lisäämään omaa vastuunottoa. Erityisenä haasteena Tolonen pitää harvaanasuttujen Kainuun kaltaisten seutujen elinvoiman säilymistä. Täälläkin pitää voida turvata vanhusten hyvää elämää eli asuminen, palvelut ja liikkuminen.

Laura Juntunen
Vs. Markkinointisihteer

Vanhuspalvelujen tehostetun palveluasumisen ostojen kustannukset 2006 - 2010

MITÄ TEHDÄ, KUN VANHUS EI PÄRJÄÄ ENÄÄ YKSIN?

- Asiakkaan palveluntarpeen kartoittamista varten on aina ensisijaisesti otettava yhteys oman kunnan/alueen kotihoitoon. Kainuun maakunta-kuntayhtymän vaihde: 08 615 671.
- Mikäli kotona asumista tukevat palvelut eivät enää ole asiakkaan tilanteeseen nähden riittäviä, selvitetään hoitopaikan tarve. Tätä varten otetaan yhteys oman alueen SAS-yhdyshenkilöön. Yhteystiedot löytyvät alta.

SAS-YHDYSHENKILÖT:

Hyrnsalmi

Helga Ojala
044 710 4471

Kajaani

Seija Salomaa
044 710 1642

Vuolijoki

Raija Haataja
044 715 7119

Kuhmo

Rauni Lipponen
044 797 0629

Paltamo

Sirkka-Liisa Väisänen
044 288 5908

Puolanka

Ritva Aalto
040 720 8791

Ristijärvi

Raija Mulari
044 715 9328

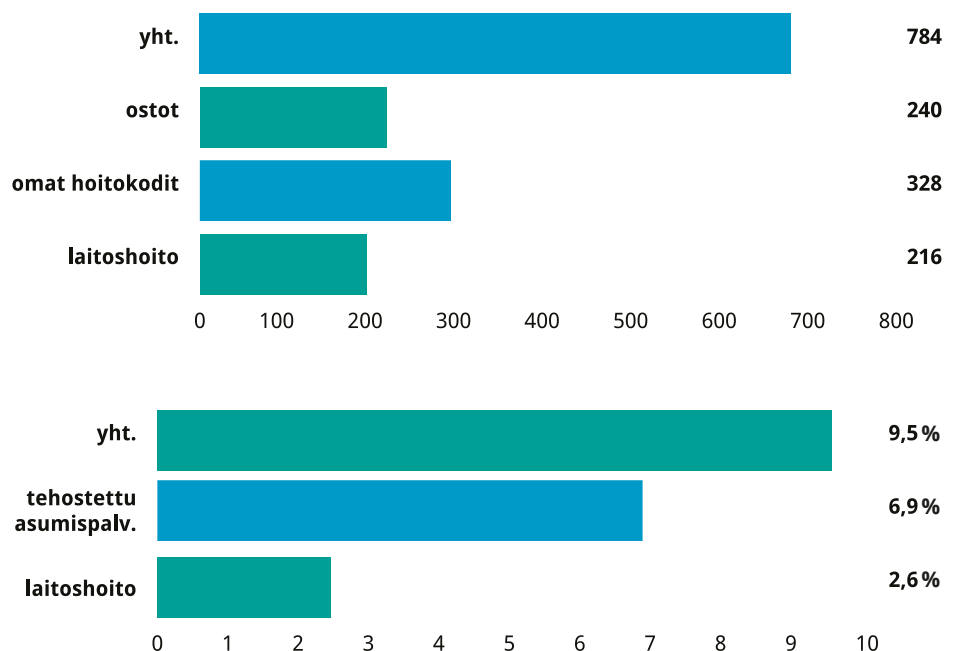
Sotkamo

Tarja Meriläinen
044 797 4215

Suomussalmi

Sari Kela
044 026 0165

Vanhuspalvelujen ympärivuorokautiset hoitopaikat yli 75-vuotiaille koko Kainuussa tammikuussa 2011

Uudella potilastietojärjestelmällä palvelu paranee

Kainuun maakunnan terveydenhuollossa luovutaan kolmen erillisen potilastietojärjestelmän käytöstä ja siirrytään yhteisen potilastietojärjestelmän käyttöön.

Potilastietojärjestelmän uusiminen käynnistettiin toukokuussa 2010. Järjestelmäksi valittiin Effica -niminen ohjelma, joka oli käytössä sekä Kainuun keskussairaalassa että Kajaanin pääterveysasemalla, kummassakin omana erillisenä ohjelmanaan. Muiden Kainuun kuntien terveydenhuollon palvelupisteissä oli käytössä tyystin toinen järjestelmä, mikä tarkoittaa mittavaa koulutusrupeamaa.

- Kaikkiaan noin 900 uutta Effican käyttäjää koulutetaan, jotta tekniikka sekä tietojen tallentamisen pelisäännöt ovat kaikilla varmasti selvillä, kertoo Kainuun maakunta-kuntayhtymän projektipäällikkö Kristiina Taskinen.

Aiemmin samoja potilastietoja saatettiin kirjata asuinpaikkakunnasta riippuen useampaankin järjestelmään, jolloin virheiden mahdollisuus kasvoi. Jatkossa kerran kirjatut tiedot ovat koko hoitosuhteessa olevan henkilökunnan nähtävillä. Samalla vähenee turhaan tehtävien tutkimusten määrä, kun kerran tutkittu tieto on kaikkien saatavilla.

Potilastieto on turvassa

Potilastietojärjestelmää käytetään suojatussa verkossa. Tietoja varjelevat erittäin vahvat suojausjärjestelmät, joten huolta niiden vuotamisesta ulkopuolisille ei ole.

Vaikka potilastiedot ovat yhdessä paikassa, niistä on eri näkymät eri käyttäjille kunkin työtehtävien mukaisesti. Potilastiedot ovat vain niihin oikeutettujen käytössä.

- Lainsäädäntö luo lisähaasteita uuden järjestelmän käyttöönotossa. Kaiken tiedon ei tarvitse olla – eikä se saakaan olla kaikkien terveydenhuollon työntekijöiden nähtävillä. Jokaisesta tietojen katselusta jää merkin-

tä, jonka avulla valvotaan potilastietojen käyttöä, Taskinen sanoo.

Kesäkuussa käyttöön

Kainuun keskussairaala ja Kajaanin pääterveysasema ovat toimineet maaliskuun lopusta lähtien yhteisessä Effica -potilastietojärjestelmässä. Kesäkuun alussa, 6.6., järjestelmä otetaan käyttöön Kuhmossa, Paltamossa, Ristijärvellä sekä Sotkamossa. Kuun lopussa, 27.6., Ylä-Kainuu liitetään järjestelmään mukaan. Vanha järjestelmä pidetään näissä kunnissa vielä rinnalla toiminnassa sen aikaa, kun tarve vaatii.

Mahdollistaa e-reseptit

Uusi Effica -potilastietojärjestelmä tulee aikanaan mahdollistamaan sähköisesti toimittavan, erittäin tietoturvalisen, reseptin lähettämisen ja eResepti-keskuksen käytön. E-reseptit ovat todennäköisesti käytössä Kainuussa kansallisen aikataulun mukaan alkuvuodesta 2013.

- Uuden järjestelmän käyttöönotto kouluksineen sekä käyttökatkoineen kuormittaa henkilöstöä melkoisesti, mutta lopputulos on ehdottomasti kaikkien etu. Jatkossa yhteistä potilastietojärjestelmää kehitetään edelleen käyttöönottamalla uusia ominaisuuksia ja toiminnallisuuksia. Tähän ohjelmaan on tulossa myös erilaisia hoitotuotteita, jotka jouduttavat hoitojen sujumista, joten tulevaisuuden mahdollisuudet ovat laajat, Taskinen tuumailee lopuksi.

Jussi Ovaskainen
Pohjolan Mylly

Kainuulaisia terveydenhuollon ammattilaisia koulutetaan uuden Effica -potilastietojärjestelmän käyttöön.

Maakuntajuhlan teemana satavuotias

Nälkämaan laulu

"Ankara, ankara täällä on työ
pitkä on talvi ja valju on yö -
Miehiset miehet ja naiset, hei:
meillä ei vaikerrus kuulu, ei!"

Ohjelmassa nähdään ja kuullaan paljon suomussalmelaista osaa-
mistä. Juhlassa esiintyvät muun muassa Eero Schroderus, Pro-
menade -tanssiryhmä, Suomussalmen puhallinorkesteri ja Jalon
laulajat. Hannu Hutun luontovalokuvista ja Osmo Tapio Räihä-
län musiikista on koottu videokollaasi.

Juhlan teemana on Kainuun maakuntalaulu, jota lähestytään oh-
jelmassa monesta eri näkökulmasta. Juhlapuheessaan esimerkik-
si Sotkamossa mökkeilevä tähtitieteen professori Esko Valtaoja
piirtää kahdensadan vuoden kaaren Nälkämaan laulun synty-
ajasta kauas tulevaisuuteen, vuoteen 2111.

Bussi- ja ennakkoliput jaossa heinäkuussa

Maakuntajuhla on perinteisesti maksuton ja kaikille avoin, ja
juhlaan järjestetään ilmaiset bussikuljetukset eri puolilta Kai-
nuuta. Bussikuljetusta tarvitsevien pitää kuitenkin hakea bus-
silippu heinäkuun loppupuolella myöhemmin tarkemmin il-
moitettavista jakelupisteistä samaan tapaan kuin viime vuonna.
Jakelupisteitä löytyy kaikista kunnista.

Samoista pisteistä saa myös maksuttomia maakuntajuhlan en-
nakkolippuja, joihin sisältyy Retikka-teatterin kesäteatterinäytös
Peti ja puuro. Lippuja on saatavissa rajoitettu määrä (yhteensä
500 kappaletta) ja niitä jaetaan niin kauan kuin niitä riittää. Bus-

sikytiläisten on otettava huomioon, että bussien paluukyydit
lähtevät Suomussalmelta vasta teatteriesityksen jälkeen.

Lisätietoa Kainuun maakuntajuhlasta ja maakuntalaulusta löy-
tyy Kainuu.fi -sivustolta osoitteesta <http://www.kainuu.fi/> (Kai-
nuu/maakuntajuhla/Nälkämaan laulu). Sieltä löytyy juhlan oh-
jelma ja myös tietoa bussi- ja ennakkolippujen jakelusta. Sivujen
kautta voi myös kuunnella eri esiintyjien versioita Nälkämaan
laulusta. Voit seurata juhlaan liittyviä asioita myös Kainuun fa-
cebook-sivustolta <http://www.facebook.com/kainuu>.

Nuorten maakuntajuhla Raunio Rock Kajaanissa

Maakunnallinen nuorisovaltuusto (MaNu) järjestää samana
viikonloppuna Kainuun maakunta -kuntayhtymän tuella myös
"nuorten maakuntajuhlan" Raunio Rockin. Nuorten itse järjes-
tämässä päihteettömässä koulunaloitustapahtumassa esiintyy
sekä kainuulaisia bändejä että Suomen tunnetuimpia artisteja.

Tapahtuma järjestetään lauantaina 13.8. Kajaanissa. Se alkaa las-
ten ohjelmalla jo kello 12. Nuorten osuus alkaa kello 18.

Eeva Mäntymäki
Viestintäpäällikkö

Näin alkaa Ilmari Kiannon sanoittaman Nälkämaan laulun alku-
peräinen versio. Kainuun rakastettu maakuntalaulu täyttää tänä
vuonna sata vuotta. Sekä alkuperäinen versio että tuttu lyhen-
nelmä kuullaan Suomussalmella 14. elokuuta, jolloin vietetään
Kainuun maakuntajuhlaa.

Maakuntajuhla kiertää vuorotellen Kainuun eri kunnissa. Sitä
vietetään joka vuosi elokuun puolivälissä Kanervan, Kainuun
maakuntakukan nimipäivänä. Juhlassa tuodaan esille paikallista
osaamista ja jaetaan Pro Kainuu -palkinnot. Maakuntahallitus
myöntää Pro Kainuu -palkintoja merkittävästi omaa alaansa
Kainuussa edistäneille kulttuurin, elinkeinoelämän tai muun
yhteiskuntaelämän vaikuttajille.

Esillä Suomussalmen helmiä ja tähtitieteilijä Esko Valtaoja

Tänä vuonna maakuntajuhla järjestetään Suomussalmella sun-
nuntaina 14.8. alkaen klo 13. Juhlapaikka on Ruukinkankaan
liikuntahalli osoitteessa Urheilukatu 5. Saliin mahtuu noin seit-
semänsataa henkilöä.

Toiminta terveysasemilla 27.6.–31.7.2011

Kajaanin seutu

Kajaani, Paltamo ja Ristijärvi

Lääkäriin päivystys- ja vastaanotto toiminta

- Paltamon, Ristijärven, Vuolijoen ja Lehtikankaan terveysasemilla lääkäreiden vastaanotto toiminta on suljettu 27.6.–31.7.2011
- päivystys (lääkärit ja hoitajat) Kajaanin pääterveysasemalla, Satamakatu 2 A, Kajaani, ma–to klo 8–16 ja pe 8–15
- päivystysajanvaraus, sairaanhoitajan puhelinohjeus ja neuvonta puh. (08) 6156 7207
- kansanterveyshoitajien puhelinohjeus ja -neuvonta sekä ajanvaraus (mm. injektiot, haavanhoidot, ompeleiden poistot) ma–pe klo 8–9 ja 12–13 puh. (08) 6156 7386, 6156 7803, 6156 7236
- potilastoimisto puh. (08) 6156 7229
- Paltamon terveysasemalla on hoitajan vastaanotto etukäteen sovituille asiakkaille

Laboratorio

- Kajaanin pääterveysaseman laboratorio, Satamakatu 2 A palvelee päivystystapauksia supistetulla henkilökunnalla ma–pe klo 7–15; suosittelemme ajanvarausta näytteenottoon
- Kainuun keskussairaalan laboratorio, Sotkamontie 13 palvelee supistetulla henkilökunnalla ympärivuorokauden. Näytteenotto ma–pe klo 7–15; suosittelemme ajanvarausta näytteenottoon
- Marevan -kontrollit Vuolijoella ti klo 8–9, Paltamossa ke klo 8–9 ja Ristijärvellä ke klo 11–12

Reseptien uusiminen

- kiireelliset reseptit voi toimittaa oman paikkakunnan apteekkiin tai Kajaanin pääterveysasemalle, Satamakatu 2 A, puh. (08) 6156 7229

Hoitotarvikejakelu

- Paltamon, Ristijärven ja Vuolijoen terveysasemien hoitotarvikejakelu on suljettu 27.6.–31.7.2011
- Kajaanin pääterveysaseman hoitotarvikejakelu on suljettu 4.7.–25.7.2011
- kiireelliset asiat hoidetaan Kajaanin pääterveysaseman vastaanotolla ma–pe klo 8–9 ja 12–13, puh. (08) 6156 7803, 6156 7386

Kuhmo

Päivystys- ja vastaanotto toiminta

- päivystysvastaanotto terveysasemalla ma–pe klo 8–18, la–su klo 9–18, Kirkkotie 16–20, Kuhmo
- päivystysajanvaraus ja sairaanhoitajan puhelinohjeus ja neuvonta puh. (08) 6156 5635
- potilastoimisto klo 8–12, puh. (08) 6156 5635

Laboratorio

- palvelee supistetulla henkilökunnalla ma–to klo 7–15 ja pe klo 7–13.15; suosittelemme ajanvarausta näytteenottoon

Hoitotarvikejakelu

- toimii normaalisti, puh. (08) 6156 5697, kuhoitotarvike@kainuu.fi

Sotkamo

Päivystys- ja vastaanotto toiminta

- päivystysvastaanotto terveysasemalla

ma–pe klo 8–16, Keskuskatu 9, Sotkamo

- iltapäivystys Kaks:n yhteispäivystyksessä klo 16 jälkeen
- päivystysajanvaraus ja sairaanhoitajan puhelinohjeus ja neuvonta ma–pe klo 8–16, puh. (08) 6156 5009
- neuvonta/kassa ma–pe klo 8–15, puh. (08) 6156 5000

Laboratorio

- palvelee supistetulla henkilökunnalla ma–to klo 7–15 ja pe klo 7–13.15; suosittelemme ajanvarausta näytteenottoon

Hoitotarvikejakelu

- toimii normaalisti, puh. 044 750 2531, sohoitotarvike@kainuu.fi

Ylä-Kainuu

Hyrnsalmi, Suomussalmi, Puolanka

Päivystys- ja vastaanotto toiminta

- Hyrnsalmen ja Puolangan terveysasemilla lääkäreiden vastaanotto toiminta on suljettu 27.6.–31.7.2011

Suomussalmi

Päivystys- ja vastaanotto toiminta

- päivystysvastaanotto on terveysasemalla ma–pe klo 8–20, la–su klo 9–18, Välskärinkuja 2
- päivystysajanvaraus ja sairaanhoitajan puhelinohjeusneuvonta, puh. (08) 6156 6200
- potilastoimisto ma–pe klo 8–16, puh. (08) 6156 6212, 6156 6216

Puolanka

Päivystys- ja vastaanotto toiminta

- sairaanhoitajan vastaanotto terveysasemalla ma–pe klo 8–15, Ouluntie 13
- päivystysajanvaraus ja sairaanhoitajan puhelinohjeus ja neuvonta, puh. (08) 6156 5226

Laboratorio

- Suomussalmella laboratorio palvelee supistetulla henkilökunnalla ma–to klo 7–15 ja pe klo 7–13.15; suosittelemme ajanvarausta näytteenottoon
- Puolangalla laboratorio palvelee supistetulla henkilökunnalla ma ja to klo 7–15; suosittelemme ajanvarausta näytteenottoon
- Marevan -kontrollit Hyrnsalmella ti klo 8–9

Reseptien uusiminen

- uusinta paikkakunnan apteekin kautta

Hoitotarvikejakelu

- Suomussalmella ja Puolangalla toimii normaalisti
- Hyrnsalmella hoitotarvikejakelu on suljettu 27.6.–31.7.2011

Ympäri vuorokautinen sairaanhoitaja

Puhelinpäivystys Kainuun keskussairaalassa
puh. (08) 6156 6000

Kainuun maakunta -kuntayhtymän kanslian ja kirjaamon aukioloaika kesällä 2011

- avoinna ajalla 27.6.–29.7.2011 arkisin klo 8–15.00 (os. Kauppakatu 1, Kajaani)

Kainuun maakunta -kuntayhtymän hammashoitolat ovat suljettuina kesällä 2011 seuraavat viikot:

- Hyrnsalmen** hammashoitola viikot 27 – 31
- Paltamon** hammashoitola viikot 30 – 31
- Puolangan** hammashoitola viikot 27 – 30
- Ristijärven** hammashoitola viikot 26 – 30
- Keskussairaalan** hammas- ja suusairauksien poliklinikka Kajaanissa viikot 26 – 30
- Otanmäen** hammashoitola viikot 27 – 30

Koko kesän avoinna:

- Keskushammashoitola Kajaani
- Sotkamon hammashoitola
- Kuhmon hammashoitola
- Suomussalmen hammashoitola

Kainuun keskussairaalan asiakaspysäköinti 1.6.2011 alkaen

